

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 52

Bilance toho pěknějšího

V televizi v posledních dnech sledujeme alarmující zprávy o utečencích z ohrožených zemí, hlavně ze Sýrie, kde zuří již roky válečný konflikt. Na jednu stranu se v nás probouzí soucit s těmito lidmi, ale na druhou stranu v našich hlavách určitě blikají poplašná světýlka. Jsme na takovou migrační vlnu v naší zemi připraveni? Určitě nás napadají souvislosti jako strach o naše bezpečí a hlavně o bezpečí našich dětí, hrozba neúnosné finanční zátěže sociálního systému, případná konkurence na pracovním trhu, pokud by se tu běženci chtěli uchytit natrvalo. Řešení je velmi složité a poslanci se budou v krátké době muset vyjádřit, jak to naše země zorganizuje. Nějakým způsobem se to dotkne nás všech.

Nechci zavírat oči před problémy a těžkostmi ve světě i u nás. Ale přesto si musíme umět najít hezké věci kolem sebe, abychom mohli žít trochu spokojeně a ne jen v neustálém stresu. Zkusím se zamyslet a hledat pozitiva v naší obci.

Prožili jsme krásné léto s rekordními teplotami, byli jsme u toho, o čem se bude psát ve statistikách a kronikách. Příroda sice strádala suchem, ale výnosy obilovin byly nepochopitelně větší než jindy. Naši lidé měli dostatek vody. Díky novému vrtu jsme nemuseli řešit problémy s vodou jako v některých vesnicích. Letos také byla opravena část vodovodu v Morašicích. Průběh stavby nebyl úplně hladký, ale asfaltové povrchy od subdodavatelské firmy završily práci zdárně. Ještě musím připomenout, že jsme na tuto akci obdrželi dotaci 2.000.000,- Kč od Pardubického kraje. A to je také krásné, protože ušetřené peníze v pokladně nám zůstanou na něco jiného.

Rekonstrukce nízkého napětí a veřejného osvětlení v Morašicích spěje pomalu do závěru. Celý tento rok jsme to měli samý výkop jako po válce, ale povrchy budou opraveny a my se budeme moct zamyslet, kde chceme udělat nový chodník. Nepůjde to samozřejmě ze dne na den, ale postupně bude celá ves opravena v návaznosti na pokračující opravy vodovodu v dalších letech. Na podzimní tmě se jistě nikdo netěší, ale uvidíme v plné kráse, jak bude svítit nové osvětlení v Morašicích. Bude to stejně pěkné jako zánovní osvětlení v Řikovicích.

Do mateřské školy nám přibýly další děti, které nahradily místo po nyní nových prvňáčcích. Loňské rozšíření MŠ o druhé oddělení má využití. Několik členů TJ Sokol se chce spojit s vedením MŠ a rodiči a mají v plánu již od podzimu 2015 podchytit co nejvíce dětí ke sportu. V odpoledních hodinách po obědě by malé děti brali z MŠ na hřiště či do tělocvičny a pokusili by se nenechat usnout jejich přirozenou radost z pohybu. Je fajn, že si plánují budoucí zvýšení členské základny a nečekají v klidu na svůj pomalý zánik. A také je skvělé, že nechtějí nechat vysedávat děti jen u počítačů a mobilů a myslí na jejich budoucnost i co se týče zdraví. Dotaci na opravu kabin se nepodařilo získat, ale pokud se zvětší členská základna sportovců, tak budeme muset uvažovat, kde peníze sehnat i na kabiny. Uvnitř budovy do budoucna hrozí již i statické problémy. Nyní je ale hlavním cílem zaktivizovat děti ZŠ i MŠ.

Základní školu máme krásnou a v ní kvalitní vyučování i zajímavé akce pro děti. Ke škole patří i zánovní arboretum, kde rostliny hezky rostou a mohutnější a „venkovní učebna“ je využívána. Na vedlejším polyuretanovém hřišti bylo po celé léto živo a to je dobře, proto jsme si je nechali postavit. Koutek pro malé děti vedle hřiště byl také obsypaný dětičkami. Příští rok zbudujeme po těchto zkušenostech větší herní prvek i v Řikovicích u bývalé školy.

Klub maminek Maják v budově obecního úřadu také žije svým životem a má již své stabilní místo na výsluní.

V soutěži Vesnice roku Pardubického kraje jsme získali nefinanční ocenění Cenu naděje pro živý venkov. Výhra peněz by byla lepší, ale i toto ocenění je příjemné.

Říkala jsem, že budu hledat pozitiva, tak ještě pokračuji hlava nehlava. Čeká nás krásný malebný podzim, sice budeme kvůli tmě více „zalezlí“ doma, ale když si zatopíme, bude to také hezké období. Nemusíme sekat trávu a pracovat na zahrádce. Můžeme si něco dobrého uvařit, přečíst si knížku a čekat na Vánoce, po kterých zase za chvíli přijde jaro. ☺

Mgr. Hana Štěpánová - starostka

Ze života obce

- Na základě žádosti jsme získali výpůjčkou od firmy EKO – KOM a.s. další **kontejner na barevné sklo**. Je umístěný u Jednoty v Morašicích.
- Za období od 1.4. 2015 do 30. 6. 2015 obdržela obec od firmy EKO-KOM, a.s. **odměnu za tříděný odpad** ve výši 18.308,50 Kč.
- Na horním konci Morašic směrem na Vidlatou Seč „ční“ **několik sloupů O2** již bez drátů. Jsou vidět o to více, že sloupy nízkého napětí zde byly vytaženy ze země. Firma O2 byla požádána již na začátku léta o odstranění. Dosud se tak nestalo. Proto byla firmě O2 odeslána již druhá výzva, tentokrát doporučený dopis, v níž jsem je požádala o zrušení tohoto již nepotřebného zařízení. Dále byla v dopise výzva ke kontrole všech místních částí naší obce, aby byly odstraněny vodiče a sloupy, které již neslouží svému účelu. V polovině září 2015 proběhla konečně již schůzka se zástupcem O2.....**Doplnit výsledek**.
- Jana Nádvorníková podala výpověď z nebytových prostor **Občerstvení na hřišti** v Morašicích č.p. 178, výpověď je k 1. 11. 2015. Tyto prostory byly nabídnuty na úřední desce k pronájmu od 2. 11. 2015. Dále výpověď z nebytových prostor **hospody na návsi v Morašicích č.p. 20** k 31. 12. 2015. Tyto prostory byly nabídnuty rovněž na úřední desce k pronájmu od 4. 1. 2015.
- **Zájezd pro důchodce 3. 9. 2015** do Vizovic do zámku, do výroby destilátů R. Jelínek (s ochutnávkou) a do Zlína do baťovského domku se vydařil. Po vedrech přišla krátká vlna deště a vypadalo to, že výlet proprší. Ale počasí bylo ideální. Prostě „akorát“.
-HŠ-

Rybářský závodní oddíl

Z morašického rybářského kroužku se postupem času vyvinul závodní oddíl. Úspěchy našich dětí z kroužku v rybářských závodech nás vedly k tomu, že jsme se začali více soustředit na závodní činnost. Výsledky našich dětí z loňského roku potvrzují, že to bylo správné rozhodnutí. Menší děti se pravidelně umísťují na prvních místech na dětských rybářských závodech, ti starší členové získali medaile na Zlaté udici. Dále to jsou soutěže krajského přeboru, zde získaly dvakrát zlato a jednou stříbro.

Václav Vavřín mladší díky výborným výsledkům, kterých dosáhl na republikových závodech během roku, byl nominován do národního týmu ČR na mistrovství světa, které se konalo

letos v létě v Srbsku. Český tým se umístil na krásném pátém místě z 27 zúčastněných zemí. Příští rok nás čeká Mistrovství světa v Portugalsku.

Děkujeme všem, kteří nás podporují a fandí nám. Především Josefu Konopáskovi (špičkovému závodníkovi a našemu vzoru), který nás podporoval během celého roku. Dále ČRS Litomyšl a Obci Morašice, tyto dva subjekty nám věnovaly každý po 3.000,- Kč. Také velice děkujeme panu Josefu Jokešovi st. a Vlastíku Šimkovi, každý z nich přispěl částkou 2.000,- Kč na dokoupení drobností na mistrovství světa. Poděkování patří i Michalu Prešinskému za technickou výpomoc. Veškeré podpory si velice ceníme.

Pro Občasník Václav Vavřín st.

Svoz velkoobjemného odpadu, ale opět jen pro Lažany, Řikovice a Višňáry

Morašičtí již po několikátý rok odpad na návsi hromadit nebudou, mají možnost jej odkládat rovnou do sběrného dvora. Obyvatelé ostatních vesnic již také navázejí odpad do sběrného dvora, ale pro ty, kterým to činí potíže, bude zase tradiční sběr v místě bydliště. Odpad můžete shromáždit **v úterý 10. listopadu 2015 ODPOLEDNE na určených místech**. Zůstane venku ležet do rána, proto jej umístěte tak, aby nepřekážel projíždějícím autům a autobusům. Ve středu 11. listopadu 2015 přijede auto na svoz velkoobjemného odpadu (**starý koberec, linoleum, umyvadlo, skříň, kočárek, postel, gauč, matrace, lyže a jiná vysloužilá veteš**).

Nevezmou, a proto tam nenoste: lednice, mrazničky, televize, baterie z aut, pneumatiky, papír, plasty. S tím musíte do dvora u OÚ.

Místa k uložení:

- 1) Višňáry u žlutého kontejneru
- 2) Řikovice u školy u kontejneru
- 3) Lažany u zastávky

Toulky morašickou minulostí

Vybráno z knihy JOSEFA KARLA „KOLÉBKOU LOUČNÉ“ – domovědný nástin okresu litomyšlského – 1929.

MORAŠICE

Morašice je výstavná obec mající 81 popisných čísel a 568 obyvatel (českých 561, německých 5, cizích 2). K církvi římsko-katolické se jich hlásí 493, k českobratrské evangelické 27, k československé 23 a ostatní 25. Katastrální plocha místní obce je 718,63 ha. V obci je Sokol, hasičský sbor, Hospodářsko-čtenářská beseda a Družstvo pro zvelebení chovu dobytka. Politické strany: strana republikánská, Domovina a strana lidová. Rolnictvím se živí 90 % obyvatel, dále jsou tu různá řemesla a obchod. V místě je záložna (kampelička), sídlo obvodního lékaře, pošta a římsko-katolická fara. V obci je křižovatka četných okresních silnic – k Litomyšli, Lažanům, Vidlaté Seči, do Nových Hradů, Cerekvice n/L a Tržku.

Morašice patří k nejstarším vsím na Litomyšlsku, známým již před rokem 1167. Ves ležela kdysi uprostřed Hrutovských polí. Později byly Morašice významnou vsí. Měly mohutnou a opevněnou tvrz, ta se nazývala hradem. V ní stál i nynější kostel sv. Petra a Pavla. Bludové z Morašic byli ve 13. století nejmocnějším zemanským rodem na Litomyšlsku. V Morašicích byla největší svobodná rychta v našem kraji. Ta připadla i se vsí v roce 1398 biskupovi.

Stojí tu obnovená budova obecné školy, na ní dvě desky na památku osvoboditelů a padlým v 1. světové válce. Římsko-katolický kostel sv. Petra a Pavla, který býval původně románským roku 1350 byl již farním a v době husitských válek byl kališnickým. V roce 1677 měl 4 zvony. Na jeho věži je černá orlice, která bývala na celním sloupu (U tří kocourů). Na hřbitově je římsko-

katolická kaple. Ve vsi jsou pěkné sady M. Jana Husa. Zahrada u č. 47 je bývalý hřbitov občanů „víry Beránkovy“, kteří vystoupili z římsko-katolické církve po vydání tolerančního patentu. U čp. 2, 5 a 43 jsou staré roubené stodoly. U vsi na „Kavčině“ byl nalezen kamenný mlat a v poli popelnice.

V Morašicích se narodil Josef Slavík, první český zemský poslanec na Litomyšlsku a František Dostál, zemský a říšský poslanec a místopředseda Zemědělské rady v Praze.

U vsi je opuková skála, kde se dobývá vhodný stavební kámen. V něm nalezeny četné zkameněliny. Při pěšině z Morašic k Seči je jezírko, které je opředeno lidovými pověstmi. Pěkné jsou zde procházky po lese Mokři nebo na Růžový palouček.

LAŽANY

Obec má 26 popisných čísel, k nimž náleží i jedno číslo ve Višňárech. Počet obyvatel je 172 (českých 170, německých 1, cizí 1). K církvi římsko-katolické se hlásí 139 občanů, k českobratrské evangelické 13, k československé 13, bez vyznání 7. Katastrální plocha je 255,04 ha. 97 % obyvatel se živí rolnictvím, jsou tu různá řemesla a obchod. Do vsi vede okresní silnice z Morašic.

Jak se v záznamech uvádí, v roce 1347 byly v Lažanech dva dvory. V této době se vesnice dostala pod správu biskupství litomyšlského.

Na pěkně upravené návsi je pomník padlým ve světové válce. Na domě čp. 2 je umístěna pamětní deska italského legionáře Františka Tobka, hrdiny našeho zahraničního vojska. Z Lažan pocházel emigrant Václav Klejch, známý tiskař českých knih „špalíčků“, který v roce 1705 uprchl s rodinou do Žitavy, kde neúnavně pracoval pro rozšíření české knihy ve vlasti.

Ze silnice vedoucí z Morašic (365 m nad m.) je pěkný výhled po okrese litomyšlském.

ŘÍKOVICE

K Říkovcům patří též dědina Višňáry se 6 popisnými čísly. Celá obec má 315 obyvatel a katastrální plochu 268,74 ha. Samotné Říkovice mají 48 čísel a 276 obyvatel (267 českých, 8 německých a 1 cizí). Je zde 265 katolíků, 9 evangelíků a 2 bez vyznání. Rolnictvím se živí 97 % obyvatel, jsou tu různá řemesla a obchod. V Říkovcích je jednotřídní obecná škola, hasičský sbor, obecní knihovna. Říkovcemi vede okresní silnice Višňáry – Dolní Újezd. Z Lažan sem vede polní cesta. Říkovice je prastará slovanská osada. Území její sahalo od potoka Lukáče až k Desince. Obsahovalo dvě sídliště : zimní na Lukáči a letní na Desince. Tenkrát tu žilo obyvatelstvo polokočovně. Roku 1167 se jmenuje sídliště na Desince Krekovic, které zanikly ve 13. století. Půda jejich byla přidělena Novému městu v Litomyšli. Ves původně patřila Slavníkovcům a po nich Vršovcům, ve 12. stol. knížeti pražskému (po vyvraždění Vršovců na Vraclavi), potom manželce krále Vladislava II. Gertrudě, která je darovala v roce 1167 klášteru benediktinskému v Litomyšli. Od roku 1397 byla ves přidělena biskupovi litomyšlskému, rychtou však náležela k Morašicím. V dobách předhusitských bylo zde nějaké opevnění části osady a jmenováno „Na hrádku“.

K významnějším objektům ve vsi patří budova obecné školy, římsko-katolická kaple a také starodávná roubená stodola za stavením čp. 38. Od vsi směrem k Vidlaté Seči se táhne široký, srázný, trním porostlý břeh, který býval kdysi hranicí Hrutovských polí.

U vsi je množství opukového kamene, který se tu před světovou válkou lámal a poskytoval materiál pro stavby silnic a budov v okolních městech. Příjemné prostředí je v lučinatém údolí Desinky a v lese Kabátu. Tímto lesem a Říkovcemi vede z Litomyšle turistická stezka k Vidlaté Seči a dále do Toulouvcových skal. Je to nejkratší cesta z Litomyšle do této skalní pohádky.

Pro Občasník připravil Jaroslav Krejsa

